

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 142 szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Péntek, november 15.

A keleti háború. gazdasági hatása.

A Balkán-háború mérhetetlen gazdasági károkat okozott Európának és elsősorban Magyarországnak. Az idei esztendőnek általában rendkívül súlyos pénzügyi viszonyai közepette hazai ipar és kereskedelem rettegéssel gondol az őszi időkre, mert helyes számításokkal tartania kellett attól, hogy össze a pénzügyi viszonyok jelentékenyen megdrágulnak. A pénz amúgy is az egész esztendőben drága volt és a bankok az egész éven át fenntartotta az 5 százalékos rátát, amire járult a hitelezéseknek folytonos és nyomasztó egmszorítása. Az egyetlen reményt, hogy a helyzet rosszabbra már nem fordulhat, magsemisítette a Balkán-háború és a pénzügyi viszonyoknak nyomában járó átajakulás. Az aranynak nagy mennyiségben való elvonása, az értéktözsdeken beállott nagyarányú áresések és a háborús viszonyokkal járó és szükséges óvatosság az egész európai piacon a kamatviszonyoknak további szilárdulását idézte elő. A pénzügyi viszonyoknak ezt a rosszabbulását a háborúnak köszönhetjük, de hozzá kell még vennünk a tartózkodásnak és óvatosságnak fokozódását is, ami érthető, ha tekintetbe vesszük, hogy a Balkán-háború esetleg mesze terjedő komplikációkat idézhet elő.

Ezekre a viszonyokra jellemző az is, hogy a betétek általában csökkentésnek vannak kitéve. Alig észrevehető mértékben ugyan a vidéken, de elég érzéketlen a fővárosban. Nem ártunk veszedelmet és a gazdasági viszonyok romlását sem keresnők benne, ha csupán a fővárosi intézetek betéteinek csökkenéseiről lenne szó. Mert az első félévben a betétek még

69 millió koronával emelkedtek és a csökkenés már július hónapban megkezdődött, holott a gazdasági konjunktúra romlásáról ma sem lehet beszélni. A közönség egyrésze kétségkívül elégedetlen volt a betét kamatozásával és a befektetési papírok rendkívül alacsony árfolyama arra ösztönözte, hogy pénzt értékpapírokba fektesse. Azonban az is kétségtelen, hogy a hitelviszonyoknak nyomasztó volta is hozzájárult a betétek csökkenéséhez, amiben megerősít az a körülmény, hogy a postatakarékpénztár betéti üzlete is kedvezőtlen fejlődést mutat fel.

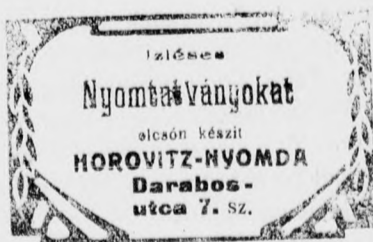
A háborúban azonban nemcsak a pénzügyi rosszabbulása utján volt hatással a gazdasági viszonyokra, hanem közvetlenül is. A hazai ipar a Balkán-államok közül Szerbiában és Bulgáriában különösen nincs érdekelve, mert Szerbiába való kivitelünknek 10 millió korona volt csak az értéke, de kétségtelen, hogy a mai viszonyok között a kiviteli üzlet megszűnése és a követelések befolyásának moratóriumokkal való megakadályozása igen érzékenyen érinti a hazai ipart és kereskedelmet. — Már sokkalta jelentősebb Törökországba való kivitelünk károsodása a háború következtében, ahová évenként körülbelül 35 millió korona értékű kivitelünk van és alig van a hazai ipar és kereskedelemnek olyan ága, amely a Törökországba irányuló exportüzletben érdekelve nem volna. — Ebben a tekintetben már az iparnak és kereskedelemnek súlyos károkat kell szenvednie, egészen eltekintve attól, hogy az egész kiviteli üzlet jelentékenyen csökkent és csak nagy ne-

hézségek árán tartható fenn. A kártételeknek és üzleteknek egy részét fel kellett adni, az árukat Magyarországra területére vissza kellett szállítani és itten beraktározni, a mi mind jelentékeny közvetlen költséggel jár. A fűtési utirány teljesen használható, de a költségek jóval nagyobbak és ezen az egyedüli utirányon a forgalom lebonyolítása is csak lassan halad előre.

A háború tehát két irányban is kedvezőtlenül befolyásolta a gazdasági viszonyokat. Egyrészt közvetlenül a hazai ipar és kereskedelem kiviteli üzletének károsításával, másrészt pedig közvetlenül orvul — hogy a pénzügyi helyzetét jelentékenyen megromtotta.

A pénzügyi viszonyok lesznek majd leginkább depresszió hatással a hazai ipar és kereskedelemre, de az egész üzleti élet fejlődésére is.

A velők járó depresszió az óvatosság és tartózkodás azonban már magában véve orvosszer a viszonyoknak további rosszabbulását szemben. A tőkék igénybevétele gyöngébb lesz. Belső gazdasági helyzetünk a háború előtt sem kedvezőtlennek, sem aggodalmat keltőnek nem volt mondható. Ami azóta beállt — kizárólag a háborúra vezethető vissza, és éppen azért nem kell aggodnunk és nem kell félnünk, hogy ezek a viszonyok válságos helyzeteket idézhetnek elő. Csak az bizonyos, hogy különben kedvező konjunktúrát és a kedvező üzleti viszonyokat egyelőre ki nem használhatjuk, mert a pénz drága, és a külpolitikai helyzet fokozott óvatosságra int.

Feszült várakozás

Egy kis külpolitika.

A külpolitikai helyzet a legnagyobb mértékben válságosra fordult. Valam, sajátos és különös áramlat kerekedett felül, amely a legborzasztóbbakat, a jagszörnyűt, a háorut festi a falra. A monarchia legfőbb kormányzatában olyan megdöbbentő rövidlátás és könnyelműség mutatkozik, hogy az embernek valósággal kétségbe kell esni. Oda jutottunk, hogy ma olyan természetes és magától értetődő hangon beszélnek egy bekövetkező háborúról, mint arról — hogy megtartanak-e valahol egy népgyűlést, vagy nem!

Hagyjuk azonban most a meglepő tüneteknek ezen felsorolását és vegyük inkább elő a tényeket.

A tények?

De hiszen éppen itt van a legnagyobb baj, hogy mi tényeket nem ismerünk.

Mi legelőjebb csak külsőségeket látunk, magassabb állású politikusok utazgatását, jövését-menését, szokatlan időben tartott tanácskozásokat, magasrangú katonák konferenciáit, — sűrű királyi kihallgatásokat, néhány rejtélyes gesztust, de tényeket nem ismerünk. Ezek a külsőségek azonban abban a csoportosulásban, melyen nyilvánulnak, adják együttvéve azt a különös, nyugtalan hangulatot, melyet feszült várakozással lehet nézünk.

Szerbia nem enged, Szerbia ezt akarja, vagy azt akarja. Albániával ez lesz, vagy az lesz. És több egy és más. Ezek azok a titokzatos szavak, amelyek a mai külpolitikai helyzetben az eseményeket mintegy fejezetekre osztják.

De hát tulajdonképpen mit engedjen Szerbia és mit ne engedjen, továbbé mlyen nagy bajok veszélyeztetik Albániát? Egyelőre úgy a dolog, hogy a négy balkáni állam még háborút folytat Törökországgal — a háború még nincs befejezve, és azt talán el fogja ismerni mindenki — még ha hivatalos külpolitikus is, hogy ez a háború lényeges változásokat fog előidézni a térképen. Ez már bizonyos és ezen már nem is lehet már változtatni, de hogy ezért nyakra-főre háborút kezdünk és pedig mi, arra igazán nincsen semmi okunk.

Butorok

legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkon levő Butorcsarnokban szerzett be.

Az őszi idény Szabó Miklós

beállítával ajánljuk

főrfi-, fiu- és gyermekruha nagyruházat Debreczen Piac-utca 10. (az Alföldi lak. s emben), hol az összes őszi főrfi- és fiu-ruhák, felöltők, raglánok, télikabátok stb. stb. a legfinomabb és legjobb minőségben a legolcsóbb szabott árak mellett szerezhetők be. Telefon 10-64.

Háboru és béke.

A külügyi helyzet egyik kitűnő ismerőjétől, aki teljesen informálva van a külügyi kérdésekkel kapcsolatos dolgokról is, kapjuk és közöljük a következő értesüléseket:

A balkáni szövetség győzelmes előrenyomulása nemzetközi bonyodalmakat okozott. Két nagy kérdés váre ldöntésre: Konstantinápoly sorsa és az adriai kikötők ügye. A balkáni kérdést meg kell oldani; az események gyorsasága félszázaddal megelőzte a diplomaták számításait.

Konstantinápolyra az oroszoknak táj a foguk. Ez természetes is. — Konstantinápoly uralma és a Dardanellák megnyitása számukra a Földközi tengerhez való szabad utat jelentené. Angliának viszont szerfölött érdeke, hogy a Középtengeren ne jelentkezzen egy új hatalom, amely akadályozhatná utját Szeuzen át indiai birokaihoz.

Anglia és Oroszország versengése közepette Ferdinánd bolgár király katonáinak követelésére be akar vonulni Konstantinápolyba és be is fog vonulni. Ferdinánd a kelet császárnéjának koronáztatja meg magát és székhelye Konstantinápoly lenne.

Konstantinápoly sorsáról még tanácskoznak a diplomaták, de ha fát accompli után lesznek, belenyugodnak a bolgár uralomba. Oroszország egyelőre megnyugtató ígéretet tesz Angliának, amely viszont megszünteti Egyiptomban a szultán szuverénitását és megerősíti Szeuzt.

Az Adriai tenger uralmának kérdése nem annyira gazdasági érdekű, mint ahogy azt a hármasszövetség diplomáciája beállítani igyekezik. Itt arról van szó, hogy az Adriai tengeren egy orosz pénzzel létesített szerb hajóhad a Dardanellák megnyitása folytán felszabaduló orosz Feketetengeri hajóhadal ne működhessek együtt.

Kereskedelmi és gazdasági érdekekről itt szó sincs. Ezek az érdekek csak a külvilág számára hangoztatódnak. Hiszen azok a kikötők eddig is megvoltak, még se vittek más árut a Balkánra, mint a hármasszövetség államainak gyártmányait. Ez a helyzet aligha változik a jövőben is, de változnék a stratégiai helyzet.

A monarchia külpolitikáját ez a szempont irányítja és a tiltakozás már megtörtént. Ugron István nagykövet szobeli jegyzékben fordult Pasic miriszterelnökhöz és ez a demárs Albánia függetlenségével és integritásával, a kikötőkérdéssel és Szerbia meg a kettős monarchia gazdasági kérdéseivel foglalkozik. Hivatalos körökben hangsúlyozzák, hogy

ez a demárs nem ellenséges karakterű, amint hogy a monarchia mindent elkövet a béke érdekében.

A háborus hírekkel szemben ugyanis meg kell és meg lehet állapítani, hogy a monarchia minden módon keresni fogja a békés megegyezést.

Igy akarja ezt a király s vele együtt a trónörökös is. A trónörökös közt egyesek szeretnék mint a harci párt fejét feltüntetni, holott éppen a trónörökös az, aki minden módon ellene van egy délszlávellenes háborúnak.

Jól informált körök értesülése szerint a monarchia politikájának célja nem az, hogy ellenséges viszonyba kerüljön a délszlávokkal, hanem éppen az, hogy kivonja őket az orosz befolyás alól.

Ha Szerbia, amely az oroszbarát politikának fészke, garanciákat ad, hogy jövődó politikája megegyezik a hármasszövetség intencióival, akkor a monarchia messzemenő kedvezményeket is nyújt Szerbiának.

Szerbia az adriai tengeren akar kikötőket és a monarchia nem ellenzi ezeknek elfoglalását, ha Szerbia biztosítja a monarchiának a balkáni fogyasztási piacot olyan hosszú lejáratu kereskedelmi szerződés útján, amely nyitva tartja az utat Szaloniki felé, valamint korlátlan használati jogot ad e kikötő felett, ha Albánia területi integritása megmarad és ha Szerbia garanciákat ad arra nézve, hogy föl hagyja eddigi délszláv politikájával. A szerb külügyminiszteriumnak van egy osztálya, amely egész nyíltan szervezte ezt az agitációt. A monarchia most követeli ennek az osztálynak a megszüntetését.

Szerbia ezen az alapon tárgyalni fog és a tárgyalások kétségtelenül időbe kerülnek. Lehet, hogy Szerbia ezalatt be is vonul San Giovanni di Meduába, sőt talán Durrazóba is, de mindez még nem jelenti, hogy a kérdés megoldhatatlan.

Háborus hírek vannak a levegőben. Hadtestek mozgósításáról beszélnek. Tény, hogy a monarchia teljesen föl van készülve egy esetleges háborúra. A katonai gépezet azonban egyelőre mozdulatlan és nem is kívánják megmozdítani. Mozdósítás nincs és heteken belül aligha is lesz. Ha hosszas diplomáciai tárgyalásoknak nem volna meg a kívánt eredménye, akkor — talán. De illetékes helyen azt hiszik, hogy erre mégse

kerül sor. A kérdés megoldható, mert a diplomácia jól tudja, hogy itt nincs lehetetlen ellentétéről szó.

Szerbia a mostani küzdelmes háboruja után nincsen abban a helyzetben, hogy a monarchiával háborút kezdjen. Ezt jól tudják Belgrádban. Pasic azonban sokkal különb diplomata, semhogy ne igyekeznék minél több előnyt elérni. Szerbia nem mutatja rögtön a megijedtet és mert tudja, hogy a monarchia mennyire nem akar háborút, követeléseit egyelőre felfüggesztja. De amikor a köztel már szakadna, mégis csak megegyeznek, akár az anneksziós válság után.

A trónörökös berlini útjának dátuma is mutatja, hogy egyelőre nincsenek hadikészülődések. A tél nem alkalmas hadviselésre és a tavaszig a diplomaták vivják meg küzdelmüket. Akkor dől el, hogy béke lesz-e, vagy háború?

Az élelmiszerek hamisítása.

Uj törvény.

Az élelmiszerek árnyolzése

A földművelésügyi miniszterium a legközelebb a törvényhozás elé viszi azt a törvényjavaslatot, mely az élelmiszer ügyét van hivatva az eddiginél fokozottabb mérvben rendezni. Mint értesülünk, a tervezet teljesen készen van már s jórészt létesültek azok az előfeltételek, melyek a törvény végrehajtását lehetővé teszik. Az állami vegyvizsgáló állomásokat sorra felállították, mert csakis ezek révén lehet mód arra, hogy a törvénynek érvényt is lehessen szerezni. Hiszen az eddigi törvény sem volt olyan rossz, mint amilyen mérvűek az élelmiszerhamisítás terén fennálló bajok, de nem lehetett, megfelelő eszközök híján, végrehajtani a törvényt. A vegyvizsgáló állomások s az országban ezek szerint körzetekbe való beosztása most már módot ad arra, hogy az új törvény ne csak papíron éljen.

Szoros kapcsolat áll fenn, habár egészen más fórum elé tartozik az élelmiszerek árnyolzésének ügye is, melynek körében igen sok visszaélés történik.

Sokszor tapasztalható, hogy a legűdvösebb, legéletrevalóbb intézmények a közönség sajtóságos közönytél találkozáva, nem karolhatnak úgy fe' és nem vétnek igénybe oly mértékben, mint azt megérdemelnék. Példa erre az üzleti jegyek és a törvényes védjegyjogtalom ügye, amely utóbbi évtizedes fennállás után még mindig idegen a magyar üzletvilág széles köreiből. Különösen az élelmiszer kereskedelem köreiből jogsúlt az üzleti jelzések és jelvények megfelelő használatának elhanyagolására vonatkozó vád, mert kereskedőink, de kivált termelőink bizony tá-

vórol sem merik eléggé igénybe venni a tisztességes verseny egyik leghathatósabb eszközét, a másokétől különböző, sajátos kereskedelmi jelvény, a védjegy alkalmazását.

Ezidőszerint nálunk az élelmiszer-kek ki nem elégtő jelzése, mások jelzéseinek majmolása, hamisítása, egyenlő származási jelzőknek a használata és egyenlő csomagolások, a viszonteladókat az áru származása tekintetében igen gyakran tévedésbe ejtik. Az élelmiszer-alkalmazott védjegyek utánzásának azonban súlyos következményei vannak a fogyasztókra, a termelőre és viszonteladókra egyaránt.

A hamisított és jóhiszeműen forgalomba hozott áruk ugyanis a fogyasztókban bizalmatlanságot szülnék a termelő és viszonteladók iránt. A viszonteladó ezenfelül még meghurcoltatásoknak van kitéve, amennyiben a védjegy-jogaiban sértett termelő a viszonteladó üzletében felhalmozott hamisított árukat a hatóságok közreműködésével lefoglalattja s őt a fogyasztók előtt súlyosan kompromittálja. És ezek az eljárások ugyyszólván napirenden vannak. Az általános panasz legalább emellett bizonyít.

Sürgős intézkedésekre van tehát szükségünk, olyan intézkedésekre, amelyek életbeletetésére a védjegy-törvény 6. szakasza módot nyújt és amelyek lehetővé teszik, hogy a viszonteladó, de egyuttal a fogyasztó is az áru származása tekintetében kétséget kizáró módon tájékozást nyerjen. Ily intézkedés volna a kötelező védjegyhasználat, vagyis annak az elrendelése, hogy a termelő minden általa forgalomba hozott élelmiszer-keiket a saját distinktiv védjeggyel ellátni tartozik. A védjegy-kényszer, amely nálunk eddigelé csak az iparcikkek egy igen szűk körére nézve, névszerint kászákra és sarlókra van életbeletelve, az egészségügyi és élelmiszer-rendészeknek megbecsülhetetlen szolgálatokat tenne és egyuttal egyike volna a leghatalmasabb fegyvereknek a tisztességtelen verseny elleni küzdelemben.

Különös sebesülések.

A háboru borzalmaiból. Hajdan és most. A félkezü tábornokok. Az ágyugolyó szele.

A technika fejlődése mind tökéletesebb és tökéletesebb fegyvereket ad a hadviselésre készülő nemzetek katonájának a kezébe. A tökéletesedés nem csak arra törekszik, hogy a fegyverek segítségével minél távolabb lehessen tartani az ellenséget, hanem arra is, hogy a fegyverek okozta sebesülések és sérülések minél könnyedebbek legyenek. Ma már nem az a cél, hogy az ellenfelet megöljük, hanem csak az, hogy akcióképtelenné tegyük. Erre pedig a kisebb sérülések is elegendők. A modern háborúk is azt bizonyítják, hogy a kisebb golyók minden tekintetben jobban megfelelnek

Magas, világos pinczehelyiség (souterrain) műhelynek vagy raktárnak Darabos-u. 7. azonnal kiadó.

a céjnak, mint a régi anyg nehéz otromba lövedékek. A mostani szerb-török náboruból tudunk eseteket, amikor pl. a puszkagolyó keresztül-kasul járta az embereket, sőt érzékenyebb szerveket is megsértett, s a sebesültek mégis a saját lábukon mentek el a gyakran több kilométer távolságra lévő kötőhelyekre. A modern fegyverek által ütött sebek, ha csak nem okozak rögtön halált, nagyon enyhék, s nem is veszedelmesek. Bezzeg másképp volt ez régente.

A napóleoni hádjáratokban eszközölt orvosi feljegyzések szerint előfordult oly eset, hogy egy puszkagolyó összetörte és beszakította valakinek az egész mellkasát. A tüdő össze lésén roncsolva — az illető azonnal meghalt, holott egy teljesen hasonló helyen okozott sérülésnél a golyó manapság legfeljebb könnyű ájultást okoz.

Rémes pusztítást okoztak régente az ágyugolyók is, amelyek ma fejlettségükkel fogva szintén sok embert pusztítanak el, de távolról sem oly borzalmas módon, mint azelőtt. Most egy-egy srápnél néha egész ezredeket szétszór, de a legújabbkori háborúk halálos arányai ennek dacára csak 4—5 százalék.

Ma természetesen már a sebesülteknek orvosi segélyben való elátása is gyorsabban megy, mint azelőtt. Sőt hála az orvosi tudomány fejlettségének, már egyes borzalmas csontkitáson is angyszerűen tudnak segíteni. Egy tábornoknak például a wosti ló melletti ütközetben mind a két kezét leszakította egy ágyugolyó. A rettenetes seb dacára keztyűs kézzel bár, de egész jól le tudja írni a nevét. Egy orthopaed ugyanis két olyan kezet konstruált, amely a tábornok elvesztett kezét egész jól pótolja. A mechanizmus ujjai finom rugókkal voltak a két kar ízületeihez és izmaihoz kapcsolva s így el lehetett írni azt, hogy ha a béna tábornok a karját bizonyos magassáig felemelte, akkor a hüvelyk- és mutató ujj automatice úgy kapcsolódtak össze, mint ahogy az ember a ceruzát fogja a kezébe.

Sok tábornok van a jelenkorban is, aki béna.

Ismeretes például a félkezű francia Florentin tábornok, aki most a becsületrend kancellárja, 1870-ben vesztette el a jobb karját. A svájci 7hadseregnek is van egy ilyen hőse, 7Pau altábornagy, ugyanaz, aki néhány hónappal ezelőtt Vilmos császár svájci látogatása alkalmával 7annjira elbűvölte a németek haralmas császárját. Röviden megemlíthetjük még de Aboville generálist, akinek az egész vállát acéltól kellett pótolni.

A legkülönösebbek és még ma is érthetjenek azok a halálesetek — amelyek az ágyugolyók sze'e okoz. Egész komoly, szavahihető tábori sebészek feljegyzéseiből tudjuk, hogy vannak illetve voltak oly esetek, amikor az ágyugolyó oly közel repült el valaki előtt, hogy — bár a fémrész nem érintette az illetőt, — az mégis oly rázkódtatást szenvedett, hogy abba belehalt.

Valószínű, hogy az az erőszakos süvítő hang, amelyet a repülő golyó okoz, volt az oka egyszerűen az illető halálos rémületének.

Más magyarázatát az ilyen eseteknek még em tudnánk adni, mert a halottakat a háborúban gyorsan elszokták temetni, s így a katonáorvosoknak nincs idejük a halál beálltának az okát sokáig kutatni.

Megjegyzendő, hogy a legújabbkori háborúk krónikái ilyen halá-

esetről nem emlékeznek meg, s csak arról, hogy egyesek, akiket nagyon közelről érintett az ágyugolyó sze'e, nagyon megrémültek, többnyire megsiketültek, esetleg meg is némutak vagy pedig legrosszabb esetben az elméjük zavarodott meg.

A háboru és az iskolák.

Rendelet a debreceni iskolai igazgatóknak.

A temesvári hadtestparancsnoktól nagy pecsétes levelek érkeztek a hadtest kerületébe tartozó városok iskolai igazgatóihoz. A debreceni iskolák vezetői állítólag tegnap kapták meg a hadtestparancsnokság íratát, amelyben felhívják az iskolák igazgatóit, hogy azonnal gondoskodjanak a vezetésük alatt álló tanintézetek olyan berendezéséről, hogy azok egy későbbi felszólítás esetére kórházzakká legyenek átalakíthatók.

A hadtestparancsnokság ezen legújabb intézkedése az egész országban nagy nyugtalanságot keltett, mert ezekben a mozgalmas időkben a hadvezetés részéről történt lépések, előkészítő munkálatok mindjárt mozgósítást sejtetnek. Alkalmunk volt a megkeresés lényegére nézve illetékes helyen érdeklődni s a következő információkat kaptuk:

A megkeresés tényleg elment az iskolai igazgatókhoz, de ennek az íratnak nem szabad mindjárt olyan nagy súlyt tulajdonítani. Polgári körökben minden intézkedésünk nyugtalanságot és idegességet keltett, pedig el kell juttatni, hogy rendes körülmények mellett és nyugodt időkben teljesen azonos és hasonló előkészületeket teszünk. Igaz, hogy felhívtuk az iskolai igazgatókat, hogy gondoskodjanak arról, hogy az iskolák épületei bármely pillanatban a hadsereg rendelkezésére bocsáthatók legyenek, de ilyen intézkedés történt tavaly is, meg két év előtt is és minden évben.

Makulaturapapiros olósón kapható a kiadóhivatalban.

Forman nátha ellen

Hatása meglepő! Szelencze ára 40 filler

Figyelem! Csalódásig hasonló csomagolásban sok teljesen értéktelen utánzat van forgalomban. Kérjünk határozottan **Formant!**

Kisázsia felé.

Beszélgetés török menekültekkel.

Európai Törökország végnapjait éli. Konstantinápolytól laz Adriai tengerig mindenütt leáldozott a fého'd. — Féljezredeves dicső, hősi mult után leverten menekül Ázsijába a török. A szövetséges államok már osztozkodnak a koncon; a győztes hadak zsákmányojnak s bizony ilyenkor nem nagy a tisztelete a magántulajdon szentségénekem. A diadalmaskodó hadak utját fölporokolt helyek, kifosztott lakások, fölört boltok mutatják. A mohamedán lakosság futva menekül az ellenség elől.

Inkább hétrahagyja minden vagyonát, minthogy szerb uralom alatt éljen. Az «Uj Debreczen» egyik olvasója a minap, amikor Budapestről Szegedre igyekezett több török menekülttel utazott, akikkel hosszasan elbeszélgetett. A törökök sok érdekes dolgot mondtak el a balkáni eseményekről. Olvasónk megírta az «Uj Debreczen» részére beszélgetését. Leveletét itt közöljük:

Vasárnap este Budapestről Szegedre utaztam. A vonaton hajlottam, hogy három kocsjban körülbelül száz török utazik. Benyitottam egy ilyen harmadosztályú kocsjba. Az ülésen, az ütés alatt, a padlón szerzeszt turbános arcú nők és férfiak, fétyolozott arcú nők, és fáradt, álmos gyermekek heverték. Egy galambósz szakályu pátrjarka arcú öreg előtt kávéfőző gép systergett. Az öreg közömbös, fásult tekintettel meredt a masina gözébe s megrezzent, amikor megszólítottam:

— Sprechen Sie deutsch?

— Ja...

Az öreg urat megkértem, feleljen néhány kérdésemre, mire maga mellé ültetett s igen szívélyesen válaszolt. Legejőbb is áradozó szavakkal emlékezett meg a magyar nemzet szimpátiájáról, amely oly jól esett nekik a megpróbáltatások napjaiban. Ezután elmondotta, hogy őt Alj Mehemmednek hívják. Vaskereskedő és községi tanácsos volt Plevljében. A vonáron nem száz, hanem csak negyven férfi

nő és gyermek utazik két vagonban. Vajamennyien Plevljéből valók s a férfiak községi előjáróshoz tartoztak. Mikor a szerbek bevonultak a városba, a török előjáróság szó nélkül megadta magát s csupán szabad elvonulást kötöttek ki. Ezt meg is engedték a szerbek. Plevljének nem volt katonai őrsége, tehát egyetlen kardcsapás nélkül jutott annak birtokába a szerb.

— Plevlje mohamedán lakossága — folytatta az öreg ur — elhatározta, hogy inkább «svába» földre, Boszniába menekül, semhogy a szerb király alattvalója maradjon. Pár napig az utazás előkészületeit megtehették, kénytelenek voltunk ottmaradni. — Láttuk, mint rendezik be a szerbek maguknak a közigazgatást s a pár nap előtt tipikusan török városka alakult szerb várossá.

A győzők nem voltak valami nagy kméjettel irántunk. Tempomainkról leszedték a félholdat. Boltyajnkban úgy vásároltak, ahogy akartak. Legtöbbször nem fizettek. A lakásainkat szerb tisztek foglalták el s mi családunkkal melléképületekbe szorultunk. A szerbek szemérmetlenül viselkedtek hölgyeinkkel szemben s mindezt nekünk szó nélkül kellett tűrnünk. — Csak annyit tehetünk ellenük, hogy siettünk elhagyni őket. Ha a szerb okosan, tapintatosan bánik velünk — ott maradunk. Hisz mindegyikünknek van ott házuk és más birtokunk. Csak Plevljéből közele 2000 mohamedán költözött át Boszniába. Virágzó, népes helység helyett tehát Szerbia kapott egy kihalt, kongó, üres várost, amelynek elhagyott házait, utcáit nem fogja tudni megtölteni.

— De így van ez mindenütt, ahol szerbek vetették meg a lábukat. Ott mohamedán nem maradhat meg. En házamat és kereskedésemet hagytam Plevljében. Most megyünk Kisázsijába. Ott van a mi ősi hazánk, ott talán nyugodtan élhetünk addig, amig emgerősödvé ismét régi fényében ragyogtathatjuk meg a megsufolt félholdat. A magyarokra pedig mindig hájasan fogunk visszaemlékezni.

Olvasónk így végzi levelét: — Vonatunk beérkezett az állomásra. Itt érzékeny bucsút vettem a törököktől s nem tagadom, szemem könnybe lábadt. Mintha testvéreimtől, más világrészbe készülő verrokonajmtól bucsúztam volna, akiket nem fogok vszontlátni soha.

Modern és a legjobb

Villamos berendezések

rendelje meg

FÖLDVÁRI

üzleti telefon 168

gyári telefon 816

Tanuló felvétetik.

SZÍNHÁZ.

1912. november 14-én, csütörtökön,
A) bérletben:

OSTROM.

Színmű 3 felvonásban.

Személyek:

- Alexander Merital — Zilahy Gyula
- Gyermekei:
- Dániel — Bérczy Ernő.
- Julien — Szászhalmy György.
- Georgette — Vajda Ilonka.
- Rouset Renée — Halassy Mariska.
- Antonin Frépaü — Kassay Károly.
- Garancier — L. Farkas Pál.
- Inas — László Ferencz.

Heti műsor:

Csütörtök: Ostrom, színmű. A) bérlet. Ujdonság.

Pénteken: Ostrom, színmű. B) bérlet. Szombaton: Ostrom, C) bérlet.

Vasárnap délután mérsékel hely-
árrakkal: Argyl és Tündér Ilona.

Vasárnap este kisbérletben: Ten-
gerész Kató operett.

SZÍNHÁZI HIREK.

Tengerész Kató operett-ujdonság. Azt hiszük, hogy kedves szolgálót teszünk az operett iránt érdeklődő közönségnek, ha rövid kivonatban közöljük az operett szövegét: «A tengerre magyar» hadihajó megérkezett haza Fiuméba. A hajó tisztikarát előkelő estélyen látja vendégül Temessi báró Budapesten. A vendégek közt nagy az izgatottság, mert Radák Lajos báró, a sorhajó zászlós (Falussy) elvesztette a naplóját. A napló Váczi kapitányhoz (Farkas) került. Ez pedig nagy baj, mert Radáknak éppen Váczinál volt viszonya és erről az összeköttetésről a naplóban igen súlyos részletek vannak. Meg kell tehát akadályozni, hogy Váczi a naplót elolvassa. Radák különben kezd kiábrándulni Váczinéből (M. Tordai Erzs.) Sokkal jobban érdekli őt Teréz baronessz (Aranyossy Nus), a Temesi leánya, aki most jött ki a zárdából. A naplóért a legnagyobb hajszá folyik. A megijedt és kompromittált szereplők Katót, (Borbély Lili), az öreg, derék Kádas (Székely) kormányos leányát bízzák meg, hogy a naplót valahogyan megkerítse. Kató vállalkozik is a feladatra. Ettől fogva minden körülötte forog és kedves, temperamentumos egyénisége mindenkit elragad. Különösen Temesi báró érdeklődik iránta. A harmadik felvonásban Kádas lakásán találkozik az egész társaság. A napló körül fennforgó összes bajok elsimulnak. Radák, aki Váczi néval teljesen szakított, feleségül veszi a baronesszt, a báró pedig feleségül veszi a bájos és elragadó Tengerész Katót. A remek zenéjű operett vasárnap este kerül színre bérletszűnetben. Az operettben még kitűnő szerep jutott Máthénak, Kassaynak és Soltinak. Az operettet Mártonfalvy György nagy ambícióval tanította be. A táncokat pedig Perczel Karola.

Argyl és Tündér Ilona látványos regye vasárnap délután mérsékel hely-
árrakkal kerül színre.

Debreczennek nem kell állami egyetem.

Bajok az egyetem körül

A «Debreczeni Protestáns Lap» 46-ik számában fenti címen igen érdekes és feltűnő cikk jelent meg, amely nyomós argumentumokkal egészen valóján teszi az olvasó előtt azt a galád jétékot, amit a kultuszminiszter úz a Tiszánfüli református egyházkerület és Debreczen város nagylelkű és fejedelmi áldozatkész-
ségével, amelyet a debreceni állami egyetem felállítására érdekében mindketten meghoztak.

Amióta a kultuszminiszter egy közlebről nála fennjárt küldöttségnek kijelentette, hogy a debreceni és pozsonyi egyetem között erkölcsi junktum van: egyházi körökben a kedélyek szerfelett elkeseredettek — meri ebből a nyilatkozatból azt következtetik — hogy mindkettő egyszerre kerülj tető alá. Tekintettel arra, hogy Debreczennek már van főiskolája: jogi, theologiai és bölcsészeti karra' és így csak az orvosi hiányzik, — egy évtized munkájára lesz szükség, míg a pozsonyi egyetem ott lesz, hol most a debreceni főiskola van, amiből az erkölcsi junktum értelmében az következik, hogy egy évtizedig Debreczenben semmit sem csinálnak, sőt a Debreczen városa által felajánlott öt millió koronát is, aminek befizetését a miniszter szerfelett sürgeti — a pozsonyi egyetem felépítésére fordítják.

Az egyházi vezető emberei között — tudomásunk szerjnt — mozgalom indult meg, hogy Debreczenben az egyházkerület és a város együttesen csinálják meg az egyetemet, mert így legalább meg lesz óva mindörökre annak liberális és protestáns szelleme.

Az elégedetlen és a kárvizmus érdekeit feltők igen számottevő tábor a debreceni református egyetem felállítására számításukat a következőkben tájálták meg:

A város az öt millió készpénzen kívül, amit területben, ingatlanokban, kötelezettségekben, vízvezeték, villamos vasut és más utak építése, csatornázás, világítás, és egy új városrész közigazgatása s. b. címen kívül 10 és fél millióra értékeli, és így az összes hozzájárulás 15 és fél millió korona értéknek felel meg. Ha a város ennek a tőkének évi 5 százalékát rendelkezésre bocsátja: azonnal meg lehet csinálni az egyetemet az állam nélkül is.

A még szükséges összeget az egyházkerület vállalja.

Vissza kell utasítani az állami egyetemet és a meglevő református főiskolát, amely a városé is, ki kefelejszteni felekezeti, esetleg felekezeti és városi egyetemmé. Ne fél-

jenek a szabadelvűek! Eljöhet az idő, mikor ez lesz a szabadelvűség mentevára, mikor ide menekülnek a szabadelvű tanárok és hallgatók. Ha nem ide, hát hová?»

Igy végződik a feltűnést keltő érdekes cikk.

HIREK.

Elrettentő statisztika.

Dr. Finkelburg, a moabiti fogház igazgatója végtelenül érdekes statisztikát közöl. Németországban a feleltek közül minden 6-ik férfi és minden 25-ik nő büntetve van, bűn vagy vétség miatt. Szóval ebben a statisztikában nem foglalnak helyet azok, akiket nihágásért — kéregetésért, csavargásért stb. — büntettek meg.

Minden hatodik férfi és minden huszonötödik nő: a számarány tényleg elrettentő. Az adatok pedig megbízhatók. Németországnak 1882. január 1-étől van rendesen megjelenő kriminál-statisztikája. — Ebből kiderül, hogy 1910. végéig két és félmillió embert büntettek meg bűnért és vétségért. Minthogy pedig 1910. decemberében a népszámlálás szerint 64 millió 226000 ember van Németországban, a végeredmény az, hogy minden 6-ik férfi és minden 25-ik nő büntetett előéletű.

Még a közönyösök és cinikusok is visszariadnak ettől a számaránytól. Eddig senki sem gyanította, hogy ennyi bűnöző van. Boeckl, a berlini statisztikai hivatalnak az igazgatója régen csinált már fajta statisztikát, amelyből az derült ki, hogy minden 15-ik berlini férfi és minden 42-ik nő van büntetve. Ma azonban a számok növekszenek. Annyi bizonyos, hogy farizeuskodással nem szabad magyaráznunk ezt a statisztikát. A büntetettek és büntetetlenek között való viszony azt mutatja, hogy a büntető törvényhozásnak okvetlenül frontot kell változtatnia és új, helyes mértéket kell alkalmaznia a bűnösség megállapítására.

Okvetlenül megbukott az olasz iskola, amely a bűnösöket egy külön emberitípusnak tartja. Hiszen ezek az ijjesztő számok éppen azt bizonyítják, hogy az uralkodó törvények ellen való ellenszegülés nem is pathologikus, de általános jelenség. Ha az olasz iskolának lenne igaza, akkor az egész emberiséget fegyházba és tébolydába kellene záratni.

Valószínű, hogy a jövőben profilaktikus intézményekkel igyeksenek meggátolni a büntetett számot többé az elrettentéssel, a paragrafusokkal, a rozsdás és maradt büntetőtörvénykönyvvel. Hiszen ma már majdnem mindenki büntetve van s ez még az elrettetés elméletét se szolgálja.

Erről a kérdéstről igen bölcsen nyilatkozott Bar titkos tanácsos, göttingai egyetemi tanár s az ő nyilatkozata legfrappansabban tüneti fel, mennyire tarthatatlan a mai büntető rendszer.

Ha folytonosan új büntetőtörvényeket hozunk, ha mindenkét megbüntettünk, ha minden ember állandóan reszket attól, hogy el-

veszti valahogy a szabadságát, a hőrtön akkor többé nem lesz szégyen és a büntetőtörvények elvesztik a hatásukat ott is, ahol leginkább szükség van rájuk: az igazi bűnösöknél...

A Csokonai-kör felolvasó ülése.

A Csokonai-kör november 17-én délelőtt fél 11 órakor az Arany Bika dísztermében Csokonai Vitéz Mihály emlékezetének szánt ünnepi felolvasó ülést tart. Tag és hozzátartozója nem fizet belépti díjat. — Nem tag belépti díja 1 K. Diákjegy 20 fillér. Jegy váltható Kubek Sándor gyógyszerárán (Tisza-palota) és délelőtt a pénztárnál. Az ülés másora a következő lesz: 1. Csokonai-nyitány. Szerzette: id. Récz Károly; előadja Récz Károly zenekara. 2. Megnyitó beszéd; mondja dr. Kenézy Gyula, a Csokonai-kör alelnöke. 3. Csokonai-költemények. — Előadja Halasi Mariska, a városi színház művésznője. 4. Csokonai és Rousseau. Irta és felolvassa: Kardos Albert, a Csokonai-kör titkára. 5. A babiloni vizek mellett. Amerikai költemények. Irta és felolvassa Baja Mihály, a Csokonai-kör tagja. 6. Csokonai-nóták. Zenek sérettel előadja: Székely Gyula, a városi színház művésze.

Öngyilkos postás kisasszony.

Tegnap délután Putnokon szerelmi bánatában öngyilkos lett Bajusz Karolin postáskisasszony. Már napok óta a buskomorság ejjei mutatkoztak rajta, de hozzátartozói semmi különösebb rosszra nem gondoltak. Tegnap délután pisztoly-lövés zaja verte fei a ház csöndjét. Ijedten hatoltak be a leány szobájába, ahol megdöbbsent látványt tárult szemük elé. Bajusz Karolin élettelenül hevert a földön, jobbában még füstölgött a pisztoly. Hozzarohantak, de a leány nem válaszolt a hozzántézett kérdésekre. Azonnal megjelent az orvos, de az öngyilkos leányon nem lehetett segíteni. Még tegna peste beáztatották a kórházba. Hozzátartozói azt mondják, hogy az öngyilkosságának semmi más oka nem lehet, csak szerelmi bánat, ami fegyvert adott a fiatal leány kezébe.

Éhínség Szepesmegyében.

Szepesmegye eszaki részében, a szepesi Magyarában a hirtelen beállott kemény tél miatt a lakosság hőterménye, a burgonya a földben maradt. A nép eryhébb napokon igyekszik valamit belőle megmenteni, de kevés eredménnyel. Kevés kalászos termése is sikertelen volt és a lakosság éhínség elé néz. Adótörlesztésért és vetőmagért a kormányhoz folyamodtak.

Halálos szerencsétlenség.

Min- den ízében borzalmas szerencsétlenség történt tegnap a barátkai ipartelepen. Egy Sterle Mihály nevű munkás az iparvasuton igyekezett lefelé a meredek domboldalon. Az egyik fordulónál a kocsi, mivel a fék rossz volt, örült sebességgel kanyarodott le. Sterle, hogy a szerencsétlenséget elkerülje, kiugrott a rohanó kocsiból, de olyan szerencsétlenül, hogy a kerekek alá került. — Késő estek találtak rá a többi munkások borzalmasan összetepett holttestére. A vizsgálat megindult, hogy kít terhel a felelősség a szerencsétlenség miatt.

A Jólékony Nőegylet klasszikus délutánja. A Jólékony Nőegylet klasszikus délután rendez december 1-én a Bika-szálloda dísztermében. Ötven kiváló díletáns, Debreczen előkelő társadalmának fiatal, szép hölgyei és fiatal urai a következő rendkívül érdekes és mégis mulatságos jeleneteket adják elő: Shakespeare Coriolanusból a leghatásosabb jelenetet. Schiller Stuart Mária-jából a két királyné kerti jelenetét. (Stuart Mária: Bosznay Istvánné, Erzsébet királyné: Karai Sándorné urasszonyok.) Molière Urhatnám polgárjából egy pompás jelenetet és ismét Molière «Kényeskedők» című egyfelvonásos vígjátékát egészen s végül Chopin-zene a híres orosz ballet műsorából egy remes klasszikus tancot hét bájos urileány fognak majd lejteni. — A már folyamatba levő próbák után itélve, meglepő produkálnak majd a műkedvelők — A szebbnél-szebb jeleneteket hámulatos szépen szavalják és játsszák meg a következő uraleányok: Szűcs Margit, Tüdős Kata, Dicsői Gizli, Kujin Ica, Madarász Alice Kovács Ella, Major Kamilla, Szobonya Vilma, Szép Margit, Varga Alice, Ernst Iréne, Liszt Mandine, Than nővérek, Medgyaszay Ilonka, Berczeli Évi, Gábor Vilma és nagyszámú jogász és gazdasz urak. E nem minden-napi élvezetes délutánt melegen ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe. — Jegyek kaphatók Molnár Ferenc utca-utcai üzletében. Páholy 10 korona, ülőhely az I. négy sorban 2 korona, IV—VIII. sorig 1 korona 50 fillér, többi sorokban 1 korona. A ülőhely hatvan fillér. Kezdet délután 5 órakor.

A Cigariilos Debreczenben is kapható. A pénzügyminiszter hirdetést bocsátott ki, mely szerint az általános forgalomba felvett Cigariilos szivar — husz darabonként kartondobozokba csomagolva, ára az árusok részére 1000 darab 45 korona, 100 darab 4 korona 50 fillér, a fogyasztók részére 1000 darab ötven korona, 20 darab 1 korona, 1 darab 5 fillér — mind-edig csak a budapesti, pozsonyi, zág-rábi, és fiumei körzetben hozható forgalomba. A Cigariilos szivar 1912. évi december 15-től kezdve az összes dohánygyárak illetve dohánykiskereskedők útján általános forgalomba kerül és minden dohánygyárak által a dohánygyáraktárak útján megrendelhető.

Nagy György ügyvédi esküje. Ismeretes, hogy a köztársaságpárti Nagy György dr. hódmezővásárhelyi ügyvédet felvett egy sajtópöréből kifolyólag az esküdtörvényszék felmentette az alkotmányos államforma meg sértésének vádjától. Az ügyészség az ügyet a fölmentő verdikt után áttette a szegedi ügyvédi kamarához, azzal a kérdéssel, vajjon a köz társasági érzület összeegyeztethető-e az ügyvédi esküvel? A szegedi ka-mara válaszmány most döntött Nagy György ügyvédi ügyében. A válaszmány tagjai egy kivételével úgy szavaztak, hogy itt fegyelmi el-járásnak nincs helye. Kimondotta a kamara, hogy az ügyvéd nem ki-vétel a hűség tekintetében más állampolgárok közül, de különben sin-csen joguk ahhoz, hogy az illetékes bíróság határozatát felülbírálják.

A magyar-barát bolgár király. Ferdinánd bolgár királyról tudott do-log, hogy nagyon szívesen és sokat időzik évente Magyarországon, ahol birtokai is vannak. A bolgár cár magyar-barátságáról sokat beszélnek mostanában, amikor egy olyan há-boru rémei kísértének, melyet, úgy lehet, a győzelmes bolgárok fegyve-res társával, a szerbekkel kell majd megvívniuk. Informált helyről köz-lik velünk: Ferdinánd bolgár király nemcsak pompásan beszél magyarul, de büszkén vallja, hogy ereiben ma-gyar vér pezseg. Nemcsak szívesen és sokat időz Magyarországon, de szívesen udvarában is legszívesebben magyarokkal veszi körül magát. — Titkára, Hakisich magyar ember és a testőrségének többsége is magyar. Ezekről a magyarokról aztán a bol-gár udvari emberek is elajátítják nyelvünket és megtanulják szeretni országunkat. Fleischmann, a király bi-zalmasa és Dobrovitch kabinetirodai főnök, valamint a nálunk járt Danev nemcsak hogy beszélnek nyelvünket, de őszintén rokonszenveznek nemzetünkkel. Ez nem is csoda, hiszen a magyarok iránti szeretetével maga Ferdinánd jár elől jó példával, aki még a jelen súlyos időkben is nagy előzékenységgel viseltetik balkáni ér-dekeink iránt és még most is szí-vesen és kizárólag magyar nyelven érintkezik magyarországi kegyeltjei-vel. Több Magyarországról érkezett üdvözlő táviratra a király gyors udvariassággal és magyar nyelvű táviratokban válaszolt.

Nagyvárad a tőbőbelegéért. A város szeptemberi közgyűlésén tud-valevően határozatot hozott, mely-ben a nagyváradai tőbőbelegék sza-natóriumának 50 éven keresztül évi 400 korona segélyt szavazott meg. A belügyminiszter ma érkezett le-iratában ezt a határozatot jóvá-hagvata A szanatórium építését a jövő év tavaszán kezdik meg.

Magyarország a választói jog előtt.

Az 1910 ikt népszámlálás eredménye.

Az 1910. december 31-iki állapot szerint végrehajtott népszámlálás az egész magyar birodalomban talált magyar anyanyelvűt 10.050.000-et, a míg 1880-ban a magyar anyanyel-vűek száma 6.445.000 volt. Harminc év alatt 3.600.000-rel szaporodott a magyarság száma, ami 55.9 százaléknak felel meg, míg a nem magyar-ajkuak szaporodása ugyanazon idő alatt csak 17.8 százalékot tett. 1880-ban a magyar birodalom összes né-pességének még csak 41.2 százaléka volt magyar, 1910-ben pedig már 48.1 százaléka. Érdekes, hogy a ma-gyar birodalomban erőteljesebben fej-lődött a magyarság, mint Ausztriában a német elem, ma már százazerral is meghaladjuk az osztrák-németek abszolút számát, míg harminc évvel ezelőtt több mint másfél millióval ki-sebb volt a magyarság száma. Ausz-triában a németek számaránya visz-szaesett 36.8-ról 35.6 százalékra.

A magyarság mindenütt tért hódít, kivéve keleti határainkat. Csik vármegyében csak éppen hogy fenn tudjuk tartani számarányunkat, Há-ronszékben pedig évtizedről-évtize-

dekig visszaesünk, ez utóbbi várme-gyében a magyarság számaránya 1880-ban még 86.6 százalék volt, — 1890-ben 85.2, 1900-ban 83.0, 1910-ben pedig csak 83.4 százalék.

A nagy nyelvi átalakulásnak az ország fővárosa az egyik tipikus pé-ldája. A magyar anyanyelvűek aránya itt 1880 óta 56.8 százalékról 86.3 sz-zalékra emelkedett. A városokban a magyarság nemcsak a magyar nyelv-területen és a magyar nyelvhatárok-on nyomult erősen előre, hanem még teljesen idegen nyelvterületeken is — így pl. a magyarság számaránya a szerb-oláh nyelvterületen 4.6 száza-lékról 13.1 százalékra, a német-től nyelvterületen 5.1 százalékról 21.7 százalékra, a tiszta től nyelvterületen 9.5 százalékról 32.2 százalékra, a né-met nyelvterületen pedig 18.9 szá-zalékról 40.5 százalékra emelkedett.

1910-ben az egész magyar birodalomban már 12 millió lélek beszét ma-gyaryul a népességnek 57.4 százaléka, mely arányszám a magyar anyaor-szágon 54.7 százalékra emelkedik.

Legujabb.

Saját tudósítónktól.

Békés hajlandóság.

Budapestről jelentik: A béke esé-lyeit ma a legnagyobb optimizmus-sal itélik meg. Oroszországból is ál-landóan békés hírek érkeznek, ame-lyek alaposan letörték Szerbia agya-rai. Mozgósítás sincs még eddig, sőt kilátás sincs arra, hogygyelökre be-fővelkezzenek. Valószínű, hogy Orosz-ország az Ázsiában bekövetke-zendő kínai forrongás tartja féken. Párisban, Berlinben és Londonban is biznak a békés kibontakozás lehe-tőségében.

Emelkedik a kamatláb

Berlinből jelentik: A Német Bi-rodalmi Bank ma a leszámítolási ka-matlábot 5—6 percentre, a lombardi kamatlábot 3—7 percentre emelte fel.

Szerbia kikötője.

Belgrádból jelentik: Ugron állító-lag közölte Pasicssal, hogy a Mo-narchia kész Szerbiának átadni egy dalmáciai kikötőt, vagy albánait, az-zal a feltétellel, hogy a kikötők sza-badok maradnak és Szerbia nem ter-jeszti ki rájuk szuverénitását.

Andrássy nyilatkozik.

Budapestről jelentik: Andrássy ma nyilatkozott egy újságíró előtt Appo-nyinak tegnap a külügyi helyzetről mondott beszédére. Andrássy sze-rint is Szerbia megerősödése nem történik ellenünk. A mai válság-nak nem szabad háborus bonyoda-lomra adni okot. Eggedül a kor-mány korelessége, hogy a háborút visszaautsítva, a békés egyezkedésre alapot találjon.

Törökország életre-halálra.

Konstantinápolyból jelentik: Nem igaz az, hogy a bolgárok áttörték a csatadzsai véderővonalat. Az öt-tomán csapatokhaláltmegvető bátor-sággal harcolnak.

Drinápoly tartja magát.

Drinápoly körül véres harcok foly-nak. A védősereg kitört a városból és meglizedelte a bolgárokat. A vá-ros szilárdul tartja magát.

A kolera.

A kolerában megbetegedettek szá-ma meghaladja az 500-at.

A béke felé?

A porta békét, vagy legalább fegy-verszünetet kér Bulgáriától. Nazim-pasa van megbízva a tárgyalásokkal.

2000 bolgár.

Budapesten keresztül ma 2000 bol-gár vonult a harctérre, akik Ameriká-ból jöttek haza honfitársaik segít-ségére.

Botrány az angol parlamentben.

Londonból jelentik: Az alsóházban a tegnapi ülésen botrány tört ki Asquith lord lemondása körül. Az el-lenzék és kormánypárt hajbakaptak. A dolgu tőljára tettelegességre ke-rült. Verekedés támadt az angol pa-rlamentben.

Danev javaslata.

Danev budapesti tanácskozásai a következő pozitív eredményekkel jár-tak: Szerbia nem ragaszkodik többé ahhoz, hogy Albánját egészben, vagy részben bekebelezze, s hozzájárul — Ausztria-Magyarország és Olaszor-szág abbeli kívánságához, hogy Al-bánjából önálló nemzeti állam legyen. Másrészt Ausztria-Magyarország nem ragaszkodik Szerbiával kötendő vé-megyezményhez — vagy más egyéb hasonló gazdasági viszonyhoz s meg-elégszik kereskedelmi szerződészerü engedelményekkel — aminőket Szerbia minden legtöbb kedvezményt élvező államnak megadhat.

Poincaré a békéért.

Párisból jelentik: A kereskede'mi és ipari köztársasági bizottság ban-kettjén a miniszterelnök beszédet tar-tott, melyben konstalata, hogy a nem-zeti jólét normális tünetei majdnem mind kedvezőek maradtak. Nincs oly francia, aki nem csatlakoznék a bi-zottság amaz óhajához, hogy a béke, melyre a kereskedelemnek és iparnak szüksége van, ne zavartassék külügyi események által. A miniszterelnök az-után így folytatta a beszédét: — A keleti válság kezdete óta a kabinet — melynek én vagyok az elnöke — lojalisan közreműködött a békeközvetítési törekvésekben — melyek az európai nagyhatalmak nyomban meg-indítottak. Az állás, melyet elfoglat-tunk, kezdetől fogva nagyon tiszta volt. Ez az állás nem változott, nem is fog változni.

Közgazdaság.

Áremelkedés a tőzsdén.

A békehirok hatása.

Szerbia békés hangú választ küldött! Pasics respektálja a monarchia érzelmeit! Szerbia békés megoldást akar! A nagyhatalmak békekonferenciája most már sikerrel kecsegtet! Azután: a törökök győztek, visszafoglalták Csorlut! A bolgár had hátra szorult! — Ilyen hírek röpködtek már jóval megnyitás előtt elterjedve és ezért a tőzsdetagozók, spekulánsok, már a megnyitás előtt élénken kommentáltak a külpolitika sánsait, várható fejleményeit. Mindenekelőtt a háború megszüntetését szerették volna már létni és úgy tartották, hogy ha nem történnek újabb akadályok a béketárgyalások elé, akkor ismét lekerül rövidesen a balkán-kérdés a napirendről és biztosítva lesz egy emberöltőn át a világbéke. Nem lesz aka-

dály kereskedelmünk, iparunk és közgazdasági életünk újabb, intenzív fejlődésének, a konsolidált állapotok most már majd zavartalanul, bőséges alkalmat adhatnak a kellő érvényesülésre.

Ilyen rózsás színben látták egyszerre a jövőt. A spanyol miniszterelnök meggyilkolása és a gyöngye külföldi jelentés fölött annál inkább térhettek gyorsan napirendre, mert a tőzsde technikai helyzete ezidőszereint a spekulációnak csak a la háusa kedvez, amihez hozzájárult még az is, hogy ma van a liquidációs-kurzusok megállapításának a napja. Tudták, hogy az érdekelt köröknek nagyon is érdekében áll az árfolyamok felhajtása. Ezért egy csöpp meglepetést sem okozott az a fellendülés, amely ma 6—10 koronával drágább árhoz jutatta az értékeket.

A háussemozgalmak már tegnap kezdődött, de igen kis mértékben javultak csak az árfolyamok, míg ma szinte ugrásszerűen emelkedett az árnívó, amikor megdudáltak, hogy Törökország fegyverszünetet kért Bulgáriától, amit különben Bécs is nagy vásárlással honorált.

A lokális vételek a nemzetközi pia-

con 5—6, a frelyi piacon 6—10 koronás árfolyást eredményeztek, de az árnívó több ízben ingadozott mert a kulissza minden alkalmat megragadott, hogy haszna biztosítása céljából lebonyolítsa engagementjeit. A készáru piacon csak igen szerény mértékben javultak a papírok. A járadékpiac nyugodt.

A szerkesztésért felelős Völth György.

Allandóan

mellékkeresetként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása megjelölésével Budapest, 55 ös postahivatalba „Universium” jellegére beküldi. — Nem ügynökség.

Gondolja meg

minden hirdető gazdálkodó, kereskedő, iparos, egyszóval mindenki, aki az újság hirdetési rovatát igénybe veszi

és hirdessen

olyan újságban, melynek hirdetési olyan feltűnően vannak szedve, mint az

Uj Debreczen

városunk és egész Hajdúvármegye egyedüli délután megjelenő napilapjában. Csak ott hozhatja meg a hirdetés a kívánt eredményt, hol az igényeket oly kielégítő szövegezéssel és szedéssel jelentetik meg, mint az Uj Debreczen

napilapban.

Grand HOTEL ESPLANADE Nagy Budapest, Szállóda

III. Zsigmond-utca 38—40. Telefon 130-35.

a Szent-Lukács- és Császár-gyógyfürdőkkel szemben. (Rózsadomb parkos tövében.)

A modern technika legújabb vívmányainak alkalmazásával teljesen újonnan épült hat emeletes szálloda pazar fényvel berendezett 250 szobával. Rézbutor, központi gőzfűtés, minden szobában hideg-meleg víz, villanyvilágítás, Liftek, külön olvasó-, tárgyaló-, író-szobák stb.

Elsőrangú étterem és kávéház.

Penziórendszer is.

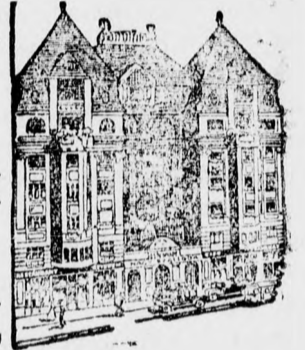
Kereskedelmi utazók és fordulóknak igen alkalmas.

A vonatokhoz saját autójáratok.

Villamos közlekedés minden irányban. — Mérsékelt polgári árak.

Szíves pártfogást kér Pallai Miksa, igazgató tulajdonos.

Uri és női fodrász a házban.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatású a legmakrosabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorhív, rögzött SZEKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTELULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles házszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

MOLL-FELE SÓSBORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósborszesz természetesen, mint a fájdalomcsillapító, bedörzsölészet, köszvény, csúsz és a megkülönböztetés nélküli legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozásért és ápolásáért úgy gyermeknek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva.

MOLL A. gyógyszerész,

es. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetők. A raktárakban teák határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

OH JAJ!

Megfőjt ez az átkozott köhögés.

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

EGGER Mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Próbadoboz 50 fill. Doboz 1 és 2 K.

Kapható gyógyszertárakban és drogeriákban.

ÉLJEN!

Egger-mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEÓ és EGGER I. Budapest, VI. Révai-u. 12.

Kapható Debreczenben: Arányi Árpád, Batári Imre, Grósz Nagy Ferencz, Harsányi Lajos, Kóczián Dezső, Kováts L. Nándor, Kubek Sándor, Mihálovits Jenő, Reichard Sándor, Sággy Ferencz, Steiner Manó, Tóth Béla gyógyszertárakban, Jóna és Jóna Központi drogériákban.

Ő csász. és Apost. kir. Felsőlegények legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXIX-ik Csász. Kir. Államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21,146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625,000 korona összértékben

A főnyeremény **200.000** korona

A húzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya)

NYILT-TÉR Serravalló's

Vasas Kina-bor.

Kittüntetve 1906. évi hécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengélkedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágygerjesztő idegerősítő és vérjavító szer.

7000-nél több orvosi ajánlat.

Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító
Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszertárakban 1/2 L. üvegekben 2-60 Korona 1 L. üvegekben 4-80 K.

Számlalonszer bevált

bugyhemoknál és hólyaghurtnál, mint a húgyszavat megkötő szer.

Hajhullást,

zsiros és sötét haját,

kelemenetlen telenségeket legbiztosabban megszüntethetjük, ha rendszeresen, legalább is hetenként 1-2-szer megmossuk a haját és fejbőrt

fekete fej

jegyü

ibolya-

sampunnal

és foltváltva

fekete fej jegyü kátrány-sampunnal.

A haj korpamentes lesz, a csúszó tomitó és fenyés, a ritka haj tömöttnek látszik!

Az a siker, a melyet a mindenütt ismert és kedvelt fekete fej jegyü kátrány-sampun napról-napra eler, abból is megállapítható, hogy egész sor képes értékű utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt védő-jegyre. — Fekete fej jegyü kátrány-sampun enyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihullását idézik elő.

Sampun a fekete fejjel eredeti csomagolás kákbán 30 fillérért kapható minden gyógyszertárban, drogériában, illatszert- és szappanüzletben és fodrászoknál is. Ahol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faisztl Ferenc, Budapest, VI. Mozsár-utca 12.

a honnan közöli fogják a legközelebbi elárúító címét vagy 2-40 K előzetes beküldése ellenében bérmentesen küldenek 8 csomagóskát. Utánvétellel való küldésnél 35 fillérrel több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H., Berlin N. 37.

Kartelen kívül. MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése
Wesselégyi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gózmalom mellett.)

Kartelen kívül, tehát olcsó árak.

Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be.

és halhólyag óvszer-különlegességekben

II. Valódi francia és amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

„Fatime” I. és II. minőség, Ára tucatanként 6 és 8 K.
„Semiramis” I. és II. min. Ára tucatanként 10 és 12 K.
Ezen új és modern technika szerint készült óvszerkülönlegességek, az összes eddigi gyártmányokat felülmulják. Kaphatók kizárólag az alanti cégnél.

Uj! „AUTO VAGINAL SPRAY” Uj!

a legmodernebb és lelkényelmesebb női óvülönlegesség. — Ára 15 korona. Szétküldés titoktartás mellett.

Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet

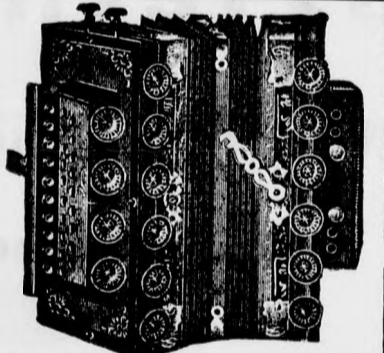
KELETI J. orvos-sebészeti műszer- és gummi áruk gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Alapított 1878. Telefon 13-78.

! Kitünő hangszerek ! legolcsóbb árak mellett és kifogástalan kivitelben

Minden harmonikához egy díjtalan önmegtanulási iskola van csatolva.

Nr. 112 1/2 Iskolahegedű 1/4 nagy, lángozott, polirozott padlóval K 580. — Nr. 113 1/2 Iskolahegedű 1/4 nagy, szépen lángozott, polirozott padlóval, jobb minőség K 650. — Nr. 115 1/2 Iskolahegedű 1/4 nagy, berakott, szépen lángozott padlóval, igen kedvelt faja K 760. — Iskolahegedű ébenfagarnitúrával, hangban és kivitelben kitünő K 840, 9-, 10-80. — Nr. 212 1/2 Zenekarhegedű ébenfagarnitúrával K 1680 Vonó K -90, 110, 150, 2-220 és feljebb.

Jó harmónikák:

Nr. 300 3/4, 10 billentyű, 2 regiszter, 28 hang, nagyság 24x12 cm. K 5 —
— Nr. 654 3/4, 8 billentyű, 1 regiszter, 24 hang, nagyság 28x14 cm, K 540. — Nr. 305 3/4 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 26+14 cm. K 640. — Nr. 663 3/4 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 31x15 cm. K 8 — — Nr. 680 1/2 10 billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság 28x16 cm. — K 950.

Jobb harmónikák:

K 11 —, 12 —, 14 —, 16 50, 19 —, 21 — és feljebb

Nagy választék zenehangszerekben főkatalógusomban. — Nincs riziko, kicserélés megengedve, vagy pénz vissza. Szétküldés utánvétellel vagy előrefizetés mellett. Az elismert versenyképes világcég:

Hanns Konrad

cs. és kir. udv. szállító hangszeráru szétküldési áruházából

BRÜX, Nr. 2136. (Csehország). — Gazdagon illusztrált főárjegyzék, amely 4000 ábrát tartalmaz, kérésre ingyen és bérmentve kaphatja meg mindenki

Küldés utánvétellel, vagy előrefizetés mellett!
Nincs kockázat! Kicserélés megengedve, vagy a pénz! vissza

Betegápolás.

Az összes gyógykezelési eszközök, haskötők, gummi görcsér-harisnyák, egyenestartók, testgyógyászati gépek, műlábak, műkarok, kötszerek, teljes gyermekágyas felszerelések, masszáló- és villanygépek a legmegbízhatóbb minőségben csakis

FISCHER PÉTER ÉS TÁRSA Részv.-Társ. cégénél

Alapított 1856. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 6. szám szerelhetők be. Most jelent meg legújabb képes árjegyzékét ki-
Telefon 896. vanatra bérmentve titoktartás mellett azonnal küldjük.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra.

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

(elsőrendű áru) európai és amerikai szőlőgyökere vasszék. Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen.

haskötők és szőlőoltványtelepek

∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik az összes bankügyletekkel
 bank és váltóüzlete
 Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
 TELEFON 416. szám.

Lapkihordó asszonyok lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Legolcsóbb és legjobb hatású

Hashajtó

NEUSTEIN FÜLÖP
 CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDACSAI

(Neustein Erzsébet-pilulái)

felülmúlja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkattól és től, a legjobb sikerrel használják a altestbántalmainál, könnyű székletet szerezni egy vorasztító gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára. Cukrozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér, egy tekeres 8 dobozzal tehát 120 pillulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás!

Utánzatától óvakodjunk „Neustein Fülöp hashajtó pilulái” tessék kéri! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Szent Lipót védjegye a Fülöp Neustein gyógyszerész aláírásával fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett coamagjainkon cégünknek rajta kell lennie.

Neustein Fülöp gyógyszerháza,

Sz. - Lipóthoz Wien, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihailovits J., Muraközy László, Aranyi J. gyógyszerészeknél.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kenes hévívíz gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmi iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, kő- és nárványfürdők; hőle. szénsavas- és willam. vízfürdők. — A fürdők kitérő eredménye használtnak főleg csuszabántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelési járatyos árak. — Gyógy- és zenedii nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az Igazgatóság.

Ludaser János

női, pipere csipke és rövidáru üzlete

(Városház épület)

Szalag, csipke, keztü, ritikül, arcfátyon

harisnya és

párisi újdonságokban.

Értesítés!

Az alulírott nál kapható Dvorzsák János pápai praelátus „Idézetek tára” cz. közel 1000 szerzőtől 4154 idézetet tartalmazó hírneves örökbecsű munkája. Szemelvények a hazai és külföldi modern clasikai az egyház és világ-irodalomból, gyöngyök a szent Atyák műveiből vallás-erkölcsi vezéreszmék kitérő férfiak irataiból, közmondások a magyar népéletből, kalászok a szépirodalom mezejéről képezik foglatatát.

A közel 500 oldalra terjedő vaskos művet míg a csekély készlet tart, egész vászon díszkötésben leszállított áron 4 koronáért küldeni kész vagyok

Kecskemét, 1912 okt. hó 30.

Kontz János

II. ker. Mária-város Cserép-u. 15.

Legyzet: Szétküldés csakis postautánvétellel.

Tisztítsd csak
Globus
 Tisztító kivonattal
 a világ legjobb fémtisztítószerere

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró hirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal föntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válaszra szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetésekét kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi, fiu öltönyre vagy öltör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eldva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Kályha-tálcák tűzszeres számok, szenesvedrek legszebb kivitelben olcsón Tóth Józsefnél a Margit-fürdővel szemben. Telefon: 773

OLCSÓ és jó órák, ékszeres legolcsóbban szerezhetők be Gasparik Ádám órás és ékszerésznel Debreczen, Hunyadi-utca 2. Ugyanott órajavitások legolcsóbban eszközöltetnek.

Szőlősgazdák

és szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja telepíteni,

Aki szőlőültványt akar rendezni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől:

Transylvania Szőlőtelepítő vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Ideggyenge férfiak!

Az elgyengült erő azonnali visszaszerzésére legmegbízhatóbbak az evaon-tabletták,

melyeknek káros következményük nincs. próbadozoz K. 4.40 1/2 doboz K. 10.50, 1 egész doboz K. 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi Polgár Gyula gyógyszerész Pozsoy, II. Frigyes főherczeg-ut 20

A főtéren üzlethelyiség

azonnal kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.

Amerikai Parti Aruház Gutmann Testvérek

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzalogosított árukat 50%-al a beszerzési áron alul vettem meg és árakat alábbi olcsó áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek.
 Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
 Finom fehér „ „ 2-
 Férfi gallérok „ „ -18
 „ sapkák „ „ -50
 Fiu és leány szalmakalapok „ -30
 Finom női batist és zefir blousok „ „ 2-
 Finom női selyem blousok „ 3-
 Férfi nadrágtartók „ „ -50
 Kész pongyvlák minden kivitelben „ „ 4.30
 2 méter szerb vászon „ „ -22

Selyem sálak minden elfogadható árárt.

Tisztelettel Löwenheim Albert.

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szám.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és diószén szoba- és konyhafűtésre.

Ostraz-dombran, darab-, kocka-, dió- és aknazsén gép- és kazánfűtési célokra.

Ostrau mosott finom és durvaszerű kovácszsén.

Drenkovai s én ipari célokra, saját gőzöszükkkel szállítva.

Ostrau-dombraui pirszen öntöde és szivógáz célokra.

Ostraui köszén brikett 3 kilogrammos darabokban, lokomobil és stabil gépek fűtéséhez, minden vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Király”-bányai 1, 3 és 6 kilogrammos brikett, kályhafűtésre kiválóan alkalmas.